การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

มนตรี ชุ่มชื่นดี[1] ผศ.ร.อ.ดร.จอมชัย เลิศอมรรัฐ[2] และ ดร.วราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง[3]

[1]นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
[2]อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก โครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
[3]อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม โครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชัน อำเภอ อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที สำหรับเปรียบเทียบตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี เมื่อจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน

1. บทนำ

ภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ (1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ และมาตรา 287 วรรค 1 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้บัญญัติให้มีองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่นตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการโดยเฉพาะการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวางโดยมิเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย และเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินตามแผนแต่ความเป็นอิสระนั้น ไม่ได้หมายถึงความเป็นอิสระในฐานะเป็นรัฐอิสระยังคงต้องอยู่ในกำกับหรือตรวจสอบโดยรัฐและประชาคม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่างๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนกระทรวง กรม และรัฐวิสาหกิจต่างๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาอำเภอในระดับอำเภอ ในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัดและอำเภอนั้น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาคมจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย หลักการสำคัญที่ถือเป็นหัวใจของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นก็คือการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่จะนำไปสู่การบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หากไม่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนแล้วการบริหารหรือความต้องการเกิดขึ้นก็กำหนดแนวทางดำเนินการเป็นเรื่องๆ ไป ซึ่งนอกจากจะต้องแก้ไขปัญหาอย่างซ้ำซ้อนและไม่มีที่สิ้นสุดแล้วยังอาจทำให้ปัญหามีความรุนแรงมากขึ้นจนเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแก้ไขได้เนื่องจากการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

การวางแผนพัฒนา ก็เป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้รับถ่ายโอนด้วย ซึ่งการวางแผนพัฒนาถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการ จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดีมีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาชน

การจัดทำแผนพัฒนานั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาที่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนนั้น จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกันเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในอนาคต ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอนก็เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลโคกขี้หนอนขึ้น และต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาด้วยทุกครั้ง ผู้ศึกษาจึงเห็นความสำคัญและสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน ซึ่งแผนพัฒนาที่ได้จะเป็นแผนพัฒนาที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และตรงตามความต้องการของประชาชน และประชาชนจะได้รับประโยชน์จากแผนพัฒนานั้นอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัย

3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 3,193 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอพานทอง, 2555)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่าง (sample size) ด้วยวิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane) ซึ่งได้กำหนดตัวอย่างโดยใช้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 355 คน และสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชากร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า (rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert's scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนน 5
ระดับมาก	ให้น้ำหนักคะแนน 4
ระดับปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนน 3
ระดับน้อย	ให้น้ำหนักคะแนน 2
ระดับน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนน1

3.3 การวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปโดยหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย($\overline{X}$)ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t -

test) เมื่อจำแนกตามเพศและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one - way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F - test) เมื่อจำแนกตามอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระยะเวลาที่อยู่อาศัย

4. ผลการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.70 และลำดับสุดท้ายคือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.30

1.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.10 รองลงมาคือ อายุ 30 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.90 รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.80 รองลงมาคือ อายุ 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ และลำดับสุดท้ายคือ อายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.50

1.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 34.40 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 29.00 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.50 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.30 รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.30 และลำดับสุดท้ายคือ มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 7.60

1.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 34.10 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 29.90 รองลงมาคือ อาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.10 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ และอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 8.50 เท่ากัน รองลงมาคือ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 7.90 และลำดับสุดท้ายคือ อาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.80

1.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.90 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.20 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.40 และลำดับสุดท้ายคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 12.10

1.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นระยะเวลาที่อยู่อาศัย 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.90 รองลงมาคือ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย 11 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.90 รองลงมาคือ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.00 และลำดับสุดท้ายคือ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ต่ำกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.70

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล รองลงมาในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมาในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสุดท้ายในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รองลงมาในเรื่ององค์การบริหารส่วนตำบลเคยสอบถามความต้องการของท่านเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ รองลงมาในเรื่องท่านได้ร่วมคิดและตัดสินใจกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาในเรื่องท่านได้เข้าร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาในเรื่องท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมประเพณีวันสำคัญทางศาสนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้กับหมู่บ้านของท่าน รองลงมาในเรื่องความต้องการของท่านได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาในเรื่องท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากกิจกรรม/โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้น

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งท่านให้เป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา รองลงมาในเรื่องท่านได้มีการสอบถามการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของหมู่บ้านจากพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาในเรื่องท่านติดตามข่าวสารการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ปรากฏผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นที ดิษฐบรรจง (2546, หน้า 49 - 50) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่าประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลค่อนข้างต่ำ โดยผู้มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี เพศชาย มีอาชีพ

เกษตรกรรมและมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาคมที่มีอายุ เพศ อาชีพ รายได้ต่อเดือน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ คำสิงห์ ทรงอาจ (2547, หน้า 62 - 63) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพเห็นว่ามีสภาพปัญหาการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลชุมเห็ด เป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาการเมืองและการบริหารด้านพัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ และเห็นว่ามีปัญหาด้านพัฒนาคนและสังคมอยู่ในระดับมาก บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีความแตกต่างกันทางด้านสถานภาพตำแหน่ง และระดับการศึกษาเห็นว่ามีสภาพปัญหาการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมเห็ด โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา วงษ์นอก (2547, หน้า 114 - 117) ได้ศึกษาการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมระหว่างบุคลากรเพศชายและเพศหญิง บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษากับระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มีการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นรายด้านจากทั้ง 5 ด้าน พบว่าด้านที่มีผลการบริหารระดับสูง มีจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและมีผลการบริหารในระดับ ปานกลางมี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการประสานงาน ด้านการบังคับบัญชาสั่งการและด้านการควบคุม ส่วนบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ระดับการศึกษา และการดำรงตำแหน่ง พบว่ามีการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ์ (2548, หน้า 54 - 55) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่าประชาชนในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับ “บางครั้ง” เมื่อพิจารณาจำแนกมิติในการมีส่วนร่วม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหามากกว่าการร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล และมากกว่าการร่วมจัดทำแผนพัฒนา ในส่วนของการศึกษาของรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถจำแนกออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบที่ 1 การมีส่วนร่วมแบบจัดตั้ง (ร่วมแรง แต่ไม่ร่วมใจ) รูปแบบที่ 2 การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล รูปแบบที่ 3 การมีส่วนร่วมตัดสินใจ รูปแบบที่ 4 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน รูปแบบที่ 5 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติตามแผน

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เป็นรายด้านจำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จะต้องปรับปรุงในเรื่องท่านได้เข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความต้องการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จะต้องปรับปรุงในเรื่องท่านสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จะต้องปรับปรุงในเรื่องท่านได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันสำหรับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จะต้องปรับปรุงในเรื่องท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการวัดผล พบว่า ด้านการวัดผล มีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง จะต้องปรับปรุงในเรื่องสถานศึกษาไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้
6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง จะต้องปรับปรุงในเรื่องสถานศึกษาไม่จัดสถานที่ให้บุคลากรได้พบปะเพื่อสนทนาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการความรู้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ผู้สนใจอาจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

7. เอกสารอ้างอิง

คำสิงห์ ทรงอาจ. (2547). **สภาพปัญหาการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ์. (2548). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

นที ดิษฐบรรจง. (2546). **การมีส่วนร่วมของประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอพานทอง. (2555). **จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขี้หนอน อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี.** ชลบุรี : ผู้แต่ง.

อังคณา วงษ์นอก. (2547). **การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.